

WWF-Norge
Kristian Augustsgt. 7A
P.b. 6784 St.Olavs plass
0130 Oslo
Norge

Tlf: 22 03 65 00
Faks: 22 20 06 66
info@wwf.no
www.wwf.no

15.04.02

Fiskeridepartementet
Postboks 8118
Dep, 0030 Oslo

Forvaltningsplanen for kongekrabbe er økologisk uforsvarlig og i strid med internasjonale forpliktelser

Introduserte marine arter regnes som en av de aller største truslene mot havmiljøet globalt sett. Å redusere truslene fra slike introduserte arter er en av hovedtemaene i oppfølgingen av konvensjonen om biologisk mangfold (CBD). I tråd med forpliktelsene i CBD er Norge forpliktet til å gjøre det som er mulig for kontrollere arter som ikke naturlig hører til i våre farvann.

Kongekrabben er en introdusert art i norske farvann. Kunnskap om artens langsiktige økologiske og økonomiske konsekvenser er tilnærmet ikke-eksisterende. I lys av artens raske spredningsevne og høye beitetrykk, må kongekrabbens innvirkning på økosystemene antas å være svært omfattende.

Det kan ta hundre år før vi vet hvilke økologiske konsekvenser den raskt voksende bestanden av kongekrabbe vil ha. Vi vet at kongekrabben allerede medfører betydelige økonomiske tap for mange fiskere. Det er klare indikasjoner på at krabben er en stor næringskonkurrent til andre arter i Barentshavet. Siden 1995 er bestanden seksdoblet, og har vandret femti mil.

Den foreliggende forvaltningsplanen for kongekrabbe er økologisk uansvarlig og i strid med Norges internasjonale forpliktelser gjennom CBD. Som en introdusert art med potensielt katastrofale konsekvenser må kongekrabben forvaltes som en pest, ikke som ressurser. Forvaltningen må innrettes på å holde bestanden på et lavest mulig nivå, for eksempel gjennom fritt fiske.

WWF bemerker at den nylig fremlagte "Havmiljømeldingen" (St.meld. 12 2001-2202) fastslår at Regjeringen vil "legge vesentlig vekt på å unngå skadevirkninger av kongekrabbe på økosystemene langs kysten". Vi vil derfor anbefale at Regjeringen avviser den forvaltningsplanen, og krever en ny plan som bringer samsvar mellom forvaltningen og Regjeringens uttalte politikk.

Utvalgets sammensetning

WWF reagerer kraftig på sammensetningen av Fiskeridepartementets arbeidsutvalg for kongekrabbe. Arbeidsutvalget har hatt som mandat å vurdere problemstillinger knyttet til en art som ikke naturlig hører hjemme i norske farvann. Introduserte arter regnes bl.a. av konvensjonen for biologisk mangfold¹ for å være en av de største truslene mot det marine miljø. Til tross for dette har arbeidsutvalget vært fullstendig dominert av fiskeriinteresser. Fem av representantene i utvalget var fra offentlig fiskerisektor, og kun én representant fra miljøverndepartementet. Direktoratet for Naturforvaltning, som besitter betydelig kompetanse på effekter av introduserte arter var ikke

representert i utvalget. Norges Fiskerilag har sittet som representant fra fiskerinæringen, uten at miljø- og naturvernorganisasjonene ble invitert til å fremme sine synspunkter.

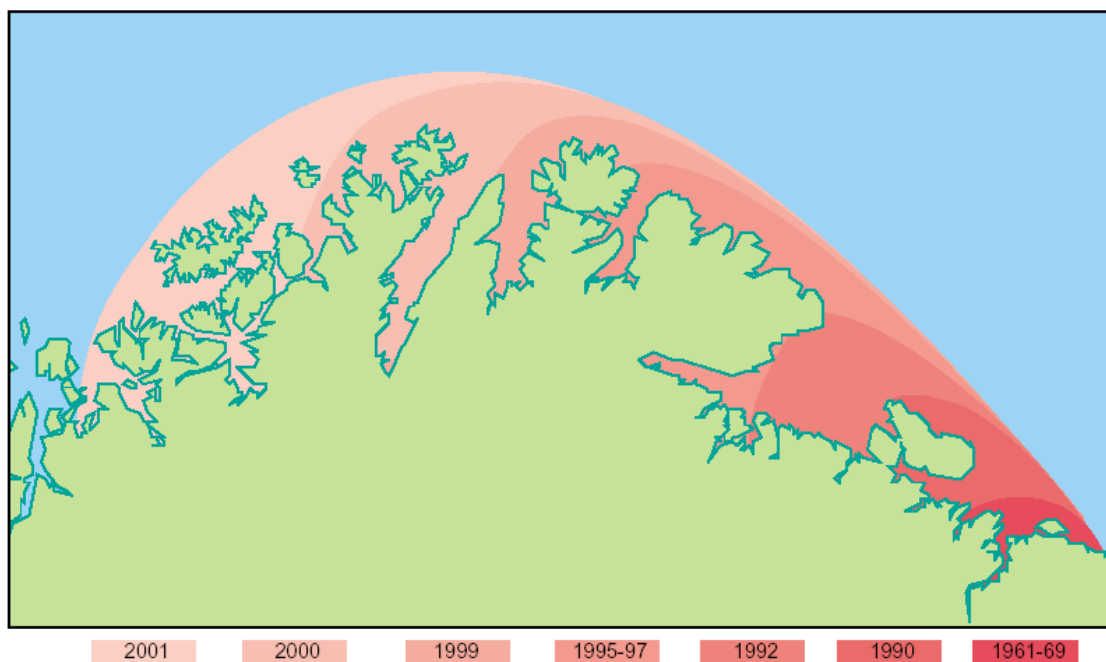
Etter WWFs oppfatning har denne sammensetningen medført at sluttrapporten fullstendig overser problemstillinger relatert til mulige miljøkonsekvenser av en økende bestand av kongekrabbe. I tillegg er begreper som biologisk mangfold og føre-var prinsippet totalt fraværende, og det er ikke gjennomført en risikoanalyse for å se hvilke sosiale og økonomiske konsekvenser forslaget kan føre til.

WWF har ved gjentatte anledninger bedt om å stå på Fiskeridepartementets. Vi finner det svært beklagelig at WWF ikke fikk forslaget til forvaltning av kongekrabbe på høring, og ber om at dette er siste gang Fiskeridepartementet gjør denne feilen.

Kongekrabben er en introdusert art

Introduserte arter kan forårsake dramatiske endringer i økosystemene der de lykkes i å etablere seg. Disse endringene er i stor grad vanskelige, eller umulige, å forutsi på grunn av de mange komplekse samspillene i økosystemet. Nettopp derfor legges det stor vekt på å redusere risiko for introduksjon av nye organismer.

Det er gjort undersøkelser av ernæring hos kongekrabbe.⁴ Disse viser at den ernærer seg av det som måtte være tilgjengelig av bunndyr. Favoritten synes å være små muslinger, børstemark og pigghuder, men fiskerester og alger utgjør også en stor del av dietten. Det er ingen tvil om at krabben er en næringskonkurrent til flere marine arter, men vi vet ikke i dag med sikkerhet hvilke konsekvenser dette kan få for verken lokale fjordøkosystem eller de større økosystemene.

Figur 5.4.1 Antatt utbredelse av kongekrabben i den sørvestlige Barentshavet fra utsetningsperioden på 1960-tallet og fram til i dag.

Vi vet heller ikke nok om kongekrabbens biologi til å kunne forutsi dens videre spredningsmønster. I fiskeriforvaltningen synes man å anta at krabbeinvasjonen vil stoppe sør for Lofoten, men vi har ikke sett noen studier som kan underbygge en slik påstand. Vi anser derfor at det er en reell fare for at kongekrabben kan spres videre sørover langs Norskekysten. Dette bør være en alvorlig grunn til bekymring i andre land rundt Nordsjøen.

Kongekrabbelarver er pelagiske, og det er stor sannsynlighet for at larvene tas opp i skips ballastvanntanker. Det eksisterer mange eksempler på krabbearter som er spredd til nye farvann via ballastvann². Det er forventet en eksplosiv økning i skipsfarten i våre nordlige havområder i den nærmeste årene. Norge kan derfor fort bli en eksportør av denne problemarten, for eksempel til Nord-Amerika.

Introduserte arter kan også være verter for uønskede parasitter og sykdommer. I norske farvann kjenner vi til innførselen av *Gyrodactylus salaris* fra baltiske farvann på 70-tallet, og introduksjonen av bakteriesykdommen furunkulose fra Skottland via oppdrettsfisk på 80-tallet. *G. salaris* har utsløttet et stort antall villaksstammer, og furunkulose har påført oppdrettsnæringen store økonomiske tap og utgjør et smittepress overfor villaks. En ny trussel som har dukket opp, er ulovlig utsetting av amerikansk hummer.

Det er nå, endelig, satt i gang forskning på hvilke sykdommer og parasitter kongekrabben kan være vert for. Det er gått flere tiår siden det ble fastslått at kongekrabben hadde spredd seg til norske farvann. Hvorfor venter man da til arten har spredd seg helt til Lofoten, gyteområde for svært mange viktige fiskearter, før forskning på eventuelle smittefare igangsettes?

I Russland foreligger konkrete planer om å sette ut en ny art kongekrabbe, kalt blåkrabbe i Barentshavet. Denne arten ligner sin røde slektning, men tåler kaldere farvann. Dersom arten settes ut er det reell fare for at den kan raskt vandre til Svalbard og opp til isfronten. En slik utsettelse vil være brudd på en rekke internasjonale konvensjoner som Bernkonvensjonen, Bonnkonvensjonen og konvensjonen om biologisk mangfold. Man frykter allikevel at russerne kan gjennomføre prosjektet. WWF frykter at det vil være en legitimering av dette prosjektet dersom Norge nå bestemmer seg for å forvalte den røde kongekrabben med en strategi for å øke bestanden.

Viktige ankepunkter til rapporten fra arbeidsutvalget

FNs konvensjon for biologisk mangfold (CBD) er juridisk bindende, og over 150 stater har undertegnet protokollen. Norge har gjennom ratifisering av konvensjonens artikkel 8 h forpliktet seg til så langt det er mulig og hensiktsmessig å hindre innføring av, kontrollere og utrydde fremmed arter som kan true økosystemer, arters leveområde eller arter direkte.

- Ordet **kan** er brukt for å sikre at tilfeller hvor det ikke finnes fullstendig kunnskaper om hvilke konsekvenser en introdusert art kan ha, også skal falle innunder ordlyden i artikkel 8h. Kunnskapene om hvilke effekter den voksende bestanden av kongekrabbe kan ha, er i dag små. *WWF krever at føre-var prinsippet brukes for å sikre at hensynet til Barentshavets sårbare økosystem kommer før ønsket om kortsiktig økonomisk gevinst for et fåtall fiskere.*

Norge var i 1995 vertsland for en oppfølgingskonferanse til CBD. Økologiske og økonomiske problemer knyttet til introduksjoner av fremmede arter var tema, og konklusjonen fra konferansen⁶ var blant annet at alle land skulle utarbeide risikoanalyser som et verktøy i bekjempelsen av introduserte arter. Slike analyser skulle inkludere mulige sosiale, økonomiske og miljømessige konsekvenser av en introdusert art.

- Arbeidsutvalget for kongekrabbe har ikke utarbeidet en risikoanalyse. Rapporten inneholder ikke et eneste ord de potensielle sosiale, økonomiske eller økologiske problemene som kan oppstå i fremtiden ettersom arten spres ytterligere nedover kysten og blir mer tallrik i dagens utbredelsesområde.

Miljøverndepartementet uttrykte for to år siden⁷ et ønske om at forvaltningen av kongekrabbe vest for Varangerfjorden skulle ha som målsetting å forhindre videre spredning. WWF er enige i dette, og er også enige i tiltak som fritt fiske og premiering av fiske som er foreslått av Miljøverndepartementets representant i arbeidsutvalget.

- Arbeidsutvalget har satt som mål å sikre rekrutteringen og øke bestanden av kongekrabbe. Dette skal gjøres ved at kun hannkrabber over en viss størrelse kan fiskes, samt at enhver form for bifangst forbyes. Rapporten fra arbeidsutvalget mangler en begrunnelse for hvorfor man har valgt å se bort fra Miljøverndepartementets ønske om en strategi for å holde bestanden nede og hindre ytterligere spredning.

Konklusjon

- Vi vet forsvinnende lite om hvilke langsiktige økologiske og økonomiske konsekvenser utbredelsen av kongekrabbe kan få. Derfor må Norge, i tråd med føre-var prinsippet og forpliktelsene i konvensjonen om biologisk mangfold, igangsette alle mulige tiltak for å hindre at kongekrabben sprer seg videre, og om mulig utrydde arten fra der den i dag allerede har etablert seg.
- Rapporten fra arbeidsutvalget har ikke vurdert hvilke sosiale, økonomiske eller økologiske effekter en økt bestand av kongekrabbe kan få i fremtiden. Forvaltningsplanen bygger derfor på et totalt ufullstendig og uakseptabelt beslutningsgrunnlag.
- WWF-Norge ønsker fritt fiske etter kongekrabbe, og premiering for uttak av kongekrabbe der fangst ikke er økonomisk lønnsomt.

Med vennlig hilsen,

WWF-Norge
Rasmus Hansson
Generalsekretær

WWF-Norge
Maren Aschehoug Esmark
Rådgiver Havmiljø

-
- 1 Convention on Biological Diversity, Rio de Janeiro, 5 juni 1992.
 - 2 Advisory Committee on the Marine Environment, ICES, March 2001,
Report of the working group on introductions and transfers of marine organisms, Barcelona, Spain,
 - 3 St meld.nr 14 (2001-2002) Rent og rikt hav, kapittel 3.6
 - 4 Havforskningsinstituttet, Havets ressurser 2002, kapittel 4.5 og 5.4
 - 5 St.meld nr. 42 (2000-2001) Biologisk mangfold, Sektoransvar og samordning, kapittel 4.4.1
 - 6 Schei, P.J. (ed.) 1996. Chairman's Report. Conclusions and discussion. Norway/UN Conference on Alien Species. Trondheim 1-5 July 1996. - Directorate for Nature Management and Norwegian Institute for Nature Research.
 - 7 Miljøverndepartementet, Kongekrabbens ødeleggelse – et statlig ansvar, brev fra daværende miljøvernminister Siri Bjerke til Kristelig Folkepartis Stortingsgruppe 1 desember 2000.

C.C.E Hopkins, Actual and potential effects of introduced marine organisms in Norwegian waters, including Svalbard, Utredning for DN, Nr. 2001 – 1, TE 954